

Dokument ze zasedání

B9-0086/2024

16.1.2024

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Rady a Komise

v souladu s článkem 132 odst. 2 jednacího řádu

o situaci v Maďarsku a zmrazení finančních prostředků EU
(2024/2512(RSP))

Isabel Wiseler-Lima, Petri Sarvamaa, Monika Hohlmeier, Jeroen Lenaers
za skupinu PPE

Thijs Reuten, Eider Gardiazabal Rubial, Domènec Ruiz Devesa, Birgit Sippel, Matjaž Nemec, Juan Fernando López Aguilar, Cyrus Engerer, Sylvie Guillaume, Eero Heinäluoma, Isabel Santos
za skupinu S&D

Moritz Körner, Katalin Cseh, Sophia in 't Veld
za skupinu Renew

Gwendoline Delbos-Corfield, Daniel Freund
za skupinu Verts/ALE

Younous Omarjee, Malin Björk
za skupinu The Left

**Usnesení Evropského parlamentu o situaci v Maďarsku a zmrazení finančních prostředků EU
(2024/2512(RSP))**

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), zejména na článek 2, čl. 4 odst. 3 a čl. 7 odst. 1 této smlouvy,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech a na protokoly k této úmluvě,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,
- s ohledem na mezinárodní dohody Organizace spojených národů a Rady Evropy o lidských právech,
- s ohledem na návrh nařízení Rady, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) č. 2020/2093, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027, jenž předložila Komise dne 22. prosince 2021 (COM(2021)0569),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie¹ (dále jen „nařízení o režimu podmíněnosti“),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost² (nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky³ (dále jen „nařízení o společných ustanoveních“),
- s ohledem na svá předchozí usnesení o právním státu v Maďarsku, zejména na usnesení

¹ Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 1.

² Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17.

³ Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159.

přijátá ve dnech 12. září 2018⁴, 8. července 2021⁵, 15. září 2022⁶, 16. ledna 2020⁷, 24. listopadu 2022⁸ a 1. června 2023⁹,

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. června 2023 o revizi víceletého finančního rámce na období 2021–2027 v polovině období (COM(2023)0336),
 - s ohledem na své usnesení ze dne 3. října 2023 o návrhu na revizi víceletého finančního rámce na období 2021–2027 v polovině období¹⁰,
 - s ohledem na kapitoly týkající se Maďarska ve výročních zprávách Komise o právním státu, zejména ve zprávách za rok 2021, 2022 a 2023,
 - s ohledem na čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, a že tyto hodnoty jsou stanoveny v článku 2 Smlouvy o EU; odrážejí se v Listině a jsou součástí mezinárodních dohod o lidských právech;
- B. vzhledem k tomu, že veškerá práva vyplývající z uplatňování Smluv může členský stát požívat pouze pod podmínkou, že dodržuje hodnoty uvedené v článku 2 Smlouvy o EU; vzhledem k tomu, že podle článku 7 Smlouvy o EU může Unie posoudit, zda existuje zjevné nebezpečí závažného porušování hodnot uvedených v článku 2, nebo zjistit, že ze strany členského státu dochází k závažnému trvalému porušování hodnot uvedených v článku 2;
- C. vzhledem k tomu, že v důsledku systematické činnosti maďarské vlády už několik let dochází ke zhoršování situace v oblasti právního státu v této zemi; vzhledem k tomu, že tato situace není dostatečně řešena, že přetrvává řada obav a stále vzniká mnoho dalších problémů; vzhledem k tomu, že v posledních letech došlo k výraznému zhoršení situace nejruznějších ohrožených skupin obyvatel, zejména žen, osob LGBTIQ+, Romů, migrantů, žadatelů o azyl a uprchlíků, a že tyto skupiny i nadále čelí porušování svých základních práv, aniž by byly nezávislé instituce schopny nebo ochotny je chránit; vzhledem k tomu, že neexistence právního státu vede ke kontrole státních i soukromých

⁴ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 12. září 2018 o návrhu, který vybízí Radu, aby podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii rozhodla, že existuje zřejmé nebezpečí, že Maďarsko závažně poruší hodnoty, na nichž je Evropská unie založena (Úř. věst. C 433, 23.12.2019, s. 66).

⁵ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. července 2021 o porušování práva EU a práv občanů z řad osob LGBTIQ v Maďarsku v důsledku legislativních změn přijatých maďarským parlamentem (Úř. věst. C 99, 1.3.2022, s. 218).

⁶ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. září 2022 o návrhu rozhodnutí Rady, kterým se podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii stanovuje, že existuje zřejmé nebezpečí, že Maďarsko závažně poruší hodnoty, na nichž je Evropská unie založena (Úř. věst. C 125, 5.4.2023, s. 463).

⁷ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. ledna 2020 o probíhajících slyšeních podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU týkajících se Polska a Maďarska (Úř. věst. C 270, 7.7.2021, s. 91).

⁸ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 24. listopadu 2022 o posouzení dodržování podmínek v oblasti právního státu podle nařízení o podmíněnosti ze strany Maďarska a aktuálním stavu maďarského plánu pro oživení a odolnost (Úř. věst. C 167, 11.5.2023, p. 74).

⁹ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 1. června 2023 o porušování zásad právního státu a základních práv v Maďarsku a o zmrazení finančních prostředků EU (Úř. věst. C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj>).

¹⁰ Přijaté texty, P9_TA(2023)0335.

sdělovacích prostředků a k neustálému zneužívání už tak laxních pracovněprávních předpisů maďarskou vládou a také ke zhoršování životního prostředí;

- D. vzhledem k tomu, že dne 3. května 2023 přijalo maďarské Národní shromáždění bez řádné parlamentní kontroly nebo veřejné konzultace balíček předpisů týkajících se soudní reformy; vzhledem k tomu, že tento balíček navzdory následnému doplnění nijak nereviduje nedávné politické jmenování určitých osob na nejvyšší posty v rámci soudního systému země;
- E. vzhledem k tomu, že dne 12. prosince 2023 přijalo maďarské Národní shromáždění bez řádné parlamentní kontroly nebo veřejné konzultace balíček „na ochranu státní suverenity“; vzhledem k tomu, že tento balíček poskytuje výkonné moci ještě více příležitostí k umlčování a stigmatizaci nezávislých hlasů a oponentů;
- F. vzhledem k tomu, že Maďarsko je jedním z největších příjemců finančních prostředků EU (ve stávajícím víceletém finančním rámci (VFR) je pro Maďarsko vyčleněno na základě nařízení o společných ustanoveních a prostředků z nástroje NextGenerationEU více než 32 miliard EUR); vzhledem k tomu, že zhoršování situace v oblasti právního státu v Maďarsku představuje významné riziko z hlediska ochrany finančních zájmů EU a plnění rozpočtu EU v Maďarsku;
- G. vzhledem k tomu, že nařízení o režimu podmíněnosti je nanejvýš důležité, protože se jedná o jeden z nejučinnějších nástrojů, který umožňuje chránit rozpočet EU;
- H. vzhledem k tomu, že dne 15. prosince 2022 přijala Rada prováděcí rozhodnutí (EU) 2022/2506 o opatřeních na ochranu rozpočtu Unie před porušováním zásad právního státu v Maďarsku¹¹; vzhledem k tomu, že podle nařízení o režimu podmíněnosti sleduje Komise provádění nápravných opatření navržených Maďarskem v průběhu postupu v rámci prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/2506; vzhledem k tomu, že tato opatření zahrnují pozastavení 55 % rozpočtových závazků v rámci tří operačních programů politiky soudržnosti a dále zákaz uzavírat právní závazky s jakoukoli veřejně prospěšnou fondací zřízenou na základě maďarského zákona IX z roku 2021 nebo s jakýmkoli subjektem, který je takovou veřejně prospěšnou fondací vlastněn; vzhledem k tomu, že v prosinci 2023 Komise znovu posoudila situaci Maďarska a potvrdila, že riziko pro rozpočet Unie se od prosince 2022 nezměnilo a opatření Rady by neměla být ani upravena, ani zrušena;
- I. vzhledem k tomu, že dne 15. prosince 2022 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Maďarska, v němž je stanoveno několik dílčích cílů, jichž je třeba před předložením první žádosti o platbu dosáhnout; vzhledem k tomu, že dne 7. prosince 2023 přijala Rada prováděcí rozhodnutí, kterým schválila pozměněný plán Maďarska pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU;
- J. vzhledem k tomu, že dne 22. prosince 2022 přijala Komise dohodu o partnerství s Maďarskem; vzhledem k tomu, že Komise s odkazem na několik horizontálních a tematických základních podmínek schválila také několik operačních programů; vzhledem k tomu, že Komise dospěla k závěru, že Maďarsko neplní horizontální

¹¹ Úř. věst. L 325, 20.12.2022, s. 94.

základní podmínku, která vyplývá z Listiny, a to pokud jde o nezávislost soudnictví a ustanovení několika zákonů, která vážně ohrožují práva komunity LGBTIQ+, akademickou svobodu a právo na azyl; vzhledem k tomu, že Maďarsko ve svém sebehodnocení dospělo k závěru, že nebylo splněno několik tematických základních podmínek, a Komise tuto skutečnost vzala na vědomí; vzhledem k tomu, že mají-li být výdaje hrazeny z rozpočtu EU, musejí být horizontální i tematické základní podmínky dodržovány během celého programového období;

- K. vzhledem k tomu, že Komise přijala dne 13. prosince 2023 rozhodnutí, v němž přihlédla k tomu, že pokud jde o nezávislost soudnictví, byla horizontální základní podmínka Listiny splněna; vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí znamená, že maďarské orgány mohou začít žádat o úhradu až do výše 10,2 miliardy EUR z evropských strukturálních a investičních fondů;
- L. vzhledem k tomu, že Evropská rada ve dnech 14.–15. prosince 2023 nedosáhla jednomyslnosti ohledně rozhodnutí o změně VFR na období 2021–2027; vzhledem k tomu, že neschválení rozhodnutí bylo údajně výsledkem opozice ze strany maďarského premiéra; vzhledem k tomu, že nedosažení dohody o revizi VFR vážně ohrožuje kontinuitu a předvídatelnost finanční pomoci, kterou EU poskytuje Ukrajině, což má pro EU závažné strategické důsledky;
- M. vzhledem k tomu, že v posledním desetiletí se Maďarsko stalo podle příslušných indexů hybridním režimem volební autokracie;
1. opakuje svá zjištění, obavy a doporučení, které vyjádřil ve svých předchozích usneseních o stavu právního státu a základních práv v Maďarsku; kritizuje záměrné, soustavné a systematické snahy maďarské vlády podkopávat základní hodnoty EU, které jsou zakotveny v článku 2 SEU; je hluboce znepokojen tím, že od přijetí usnesení Parlamentu ze dne 15. září 2022 došlo v Maďarsku k dalšímu oslabení demokracie a zhoršení stavu právního státu a základních práv, zejména nedávným přijetím balíčku „na ochranu státní suverenity“; připomíná, že maďarská vláda sama nese odpovědnost za obnovu souladu s právem EU a dodržování hodnot zakotvených v článku 2 SEU;
 2. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že Rada nedosáhla přiměřeného pokroku v probíhajících postupech podle čl. 7 odst. 1 SEU; znovu vyzývá Radu, aby se zabývala veškerým aktuálním děním, které má na právní stát, demokracii a základní práva dopad; opětovně vyzývá Radu, aby v rámci tohoto postupu vydávala doporučení; zdůrazňuje, že Rada nese za ochranu hodnot zakotvených v článku 2 SEU svůj díl odpovědnosti a že pokud by v tomto smyslu nejednala, mělo by to dlouhodobé a potenciálně škodlivé důsledky; vyzývá Evropskou radu a členské státy, aby učinily nezbytné kroky a zjistily, zda se Maďarsko dopouští závažného a trvajících porušování hodnot EU podle čl. 7 odst. 2 SEU; trvá na tom, aby byla respektována úloha a pravomoci Parlamentu;
 3. důrazně odsuzuje kroky maďarského premiéra, který se rozhodl zablokovat rozhodnutí o zásadní revizi VFR, včetně balíčku na pomoc Ukrajině, což je projevem naprostého nerespektování a porušování strategických zájmů EU; domnívá se, že takové kroky jsou v rozporu se zásadou loajální spolupráce zakotvenou ve Smlouvách; poukazuje na to, že EU nemůže v žádném případě podlehnout vydírání a obchodování se strategickými zájmy EU a jejich spojenců tím, že se vzdává svých hodnot; důrazně opakuje, že trvá

na tom, že je třeba urychleně a cíleně posílit VFR, zajistit potřeby občanů a plnit politické závazky, které již byly přijaty, a to i pokud jde o poskytnutí finanční pomoci Ukrajině; vyzývá Evropskou radu, aby se na tomto postoji bezodkladně usnesla na mimořádném summitu dne 1. února 2024;

4. oceňuje, že Komise ve svém sdělení ze dne 13. prosince 2023 potvrzuje, že riziko pro rozpočet Unie se od prosince 2022 nezměnilo, a prodlužuje tak platnost opatření přijatých podle nařízení o režimu podmíněnosti; je toho názoru, že předchozí obavy a doporučení Parlamentu v této věci se tímto potvrzují; opět vyzývá Komisi k zajištění toho, aby koneční příjemci finančních prostředků EU nebyli o tyto prostředky připraveni, jak je stanoveno v nařízení o režimu podmíněnosti dodržováním zásad právního státu; zdůrazňuje, že kroky proti porušování zásad právního státu jsou zcela zásadní pro zvýšení důvěry občanů v EU;
5. vyjadřuje své politování a opětovně i své vážné znepokojení nad rozhodnutím Komise, která se domnívá, že pokud jde o nezávislost soudnictví, byla horizontální základní podmínka Listiny splněna, což maďarským orgánům umožňuje předložit žádosti o úhradu až do výše 10,2 miliardy EUR, aniž by používala přiměřené kontrolní mechanismy nebo postupy pro zadávání veřejných zakázek, které by zaručily řádné finanční řízení a ochranu rozpočtu EU; domnívá se, že toto rozhodnutí je politicky v rozporu s rozhodnutím prodloužit platnost opatření přijatých podle nařízení o režimu podmíněnosti, a vyjadřuje své zklamání nad tím, že Parlament nebyl během tohoto procesu dostatečně informován; zdůrazňuje, že Komise je pověřena úkolem nezávisle a objektivně posuzovat, jak Maďarsko dodržuje platné právní předpisy, přičemž se nesmí zpronevěřovat zásadám demokracie, právního státu a základním právům; domnívá se, že ani po nedávných reformách Maďarsko nesplňuje standard nezávislosti soudnictví stanovený v Listině, jak uvedli odborníci v Maďarsku i na mezinárodní úrovni, neboť přijatá opatření nezajišťují dostatečné záruky proti politickému vlivu a lze je obcházet nebo uplatňovat jen nedostatečně; je znepokojen zejména tím, že je neustále zabraňováno řízení o předběžné otázce, případy v rámci Nejvyššího soudu (Kúria) jsou přidělovány problematickým způsobem a v systému jmenování předsedy Nejvyššího soudu panují nedostatky; naléhavě vyzývá Komisi, aby spolu s rozhodnutím poskytla i podrobné písemné odůvodnění; vyzývá Komisi, aby své rozhodnutí přehodnotila, zejména s ohledem na vnitrostátní opatření, která byla po tomto rozhodnutí přijata, a aby nevyplácela žádné finanční prostředky, dokud nebudou všechny příslušné právní předpisy plně provedeny a dokud přijatá opatření neprokážou svou účinnost v praxi;
6. opakuje své předchozí výzvy Komisi, aby zajistila, že maďarským orgánům nebudou vypláceny žádné prostředky v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, dokud nebudou uspokojivě splněny milníky (včetně milníků označovaných jako „super milníky“) a cíle spojené s první platbou a dokud se neprokáže udržitelnost příslušných kroků v praxi; je toho názoru, že současná auditní a kontrolní opatření zavedená maďarskými orgány prostřednictvím zrychleného postupu s cílem splnit požadovaná kritéria pro reformy soudnictví musejí nejdříve vykazat konkrétní, udržitelné a ověřitelné výsledky v praxi, zejména pokud jde o řešení systémových otázek, a teprve poté budou moci být prostředky EU vyplaceny; vyzývá Komisi, aby především provedla nové aktualizované posouzení stavu nezávislosti soudnictví v Maďarsku, za to zejména s ohledem na vývoj událostí poté, co bylo rozhodnutí přijato;

7. zdůrazňuje, že maďarské orgány musejí jednotlivcům, podnikům, občanské společnosti, nevládním organizacím a místním a regionálním orgánům zaručit rovné možnosti přístupu k finančním prostředkům EU a musejí zajistit nezávislý soudní dohled a nestranné a účinné mechanismy pro podávání stížností; odsuzuje systematické diskriminační praktiky, které jsou hlášeny vůči akademické obci, novinářům, politickým stranám a občanské společnosti, jakož i společnostem v určitých odvětvích; vyjadřuje politování nad politicky motivovanými obchodními praktikami, které poskytují nespravedlivé výhody konkurentům, nad netransparentními a zmanipulovanými postupy zadávání veřejných zakázek, nad snahami vlády a subjektů s vazbami na předsedu vlády o převzetí určitých společností a nad využíváním finančních prostředků EU k obohacení politických spojenců vlády, což je v rozporu s pravidly EU v oblasti hospodářské soutěže a zadávání veřejných zakázek; zdůrazňuje, že právní stát má klíčový význam pro fungování jednotného trhu v EU;
8. podtrhuje důležitou úlohu předsednictví v Radě, které působí jako hybná síla práce Rady na právních předpisech EU, zajišťuje kontinuitu agendy EU a zastupuje Radu ve vztazích s ostatními orgány EU; pochybuje, že bude maďarská vláda moci věrohodně plnit tento úkol v roce 2024, jelikož nerespektuje právo EU a hodnoty zakotvené v článku 2 SEU ani zásadu loajální spolupráce; připomíná, že v některých případech by předseda Evropské rady mohl být nahrazen členem Evropské rady zastupujícím členský stát, který vykonává šestiměsíční předsednictví Rady; žádá Radu, aby co nejdříve nalezla vhodná řešení ke zmírnění těchto rizik; připomíná, že jestliže nebude takové řešení nalezeno, může Parlament přijmout vhodná opatření; vyzývá předsedu Rady a členské státy, aby okamžitě zahájily postupy pro reformu rozhodovacího procesu v Radě s cílem zastavit zneužívání práva veta a praxi vydírání v Evropské radě a dalších evropských orgánech;
9. zdůrazňuje, že opatření nezbytná pro uvolnění finančních prostředků EU, definovaná v příslušných rozhodnutích přijatých podle nařízení o společných ustanoveních, nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost a nařízení o režimu podmíněnosti vyplácení finančních prostředků EU dodržováním zásad právního státu, musejí být považována za jediný, ucelený balíček a že by neměly být prováděny žádné platby, byť by došlo k pokroku v jedné nebo více oblastech, ale v jiné oblasti by stále přetrvávaly nedostatky; je i nadále odhodlán zajistit, aby se po splnění podmínek dostaly finanční prostředky EU k maďarskému obyvatelstvu, a to i prostřednictvím přímého financování místních a regionálních subjektů a občanské společnosti, a zdůrazňuje, že za současnou situaci nesou výlučnou odpovědnost maďarské orgány;
10. znovu vyzývá Komisi, aby k řešení zřejmého rizika závažného porušení základních hodnot Unie ze strany Maďarska plně využívala nástroje, které má k dispozici, k nimž patří zejména finanční opatření, zrychlená řízení o nesplnění povinnosti, žádosti o předběžná opatření u Soudního dvora Evropské unie a opatření v souvislosti s neprovedením jeho rozsudků; očekává, že po přijetí balíčku „na ochranu státní suverenity“ budou okamžitě přijata opatření
11. pověřuje svůj Výbor pro právní záležitosti, aby co nejdříve podnikl nezbytné kroky v souvislosti s rozhodnutím Komise, které vedlo k uvolnění částky 10,2 miliardy EUR, včetně žádosti o analýzu právní služby v souladu s článkem 149 jednacího řádu s cílem přezkoumat zákonnost rozhodnutí C(2023) 9014 u Soudního dvora Evropské unie

v souladu s článkem 263 Smlouvy o fungování Evropské unie; připomíná, že Parlament má možnost využít jakýchkoli právních a politických opatření, která má k dispozici, pokud Komise uvolní finanční prostředky, aniž by byla splněna daná kritéria, nebo pokud nezajistí důsledné provádění příslušných právních předpisů, a to s ohledem na její povinnost jednat jako strážkyně Smluv a chránit finanční zájmy EU; připomíná, že Komise je politicky odpovědná Parlamentu;

12. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, Radě Evropy, Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a Organizaci spojených národů.